

At: Aelodau'r Cyngor Sir

Dyddiad: 7 Tachwedd, 2014

Rhif Union: 01824712589

ebost: dcc_admin@denbighshire.gov.uk

Annwyl Gynghorydd

Fe'ch gwahoddir i fynychu cyfarfod y **CYNGOR SIR, DYDD LLUN, 17 TACHWEDD 2014** am **2.00 pm** yn **SIAMBR Y CYNGOR, NEUADD Y SIR, RHUTHUN LL15 1YN.**

Yn gywir iawn

G Williams
Pennaeth Gwasanaethau Cyfreithiol a Democrataidd

AGENDA

1 YMDDIHEURIADAU

2 DATGAN CYSYLLTIAD

Dylai'r Aelodau ddatgan unrhyw gysylltiad personol neu gysylltiad sy'n rhagfarnu mewn unrhyw fater a nodwyd i'w ystyried yn y cyfarfod hwn.

3 MATERION BRYD FEL Y'U CYTUNWYD GAN Y CADEIRYDD

Rhybudd o eitemau y dylid, ym marn y Cadeirydd, eu hystyried yn y cyfarfod fel materion brys yn unol ag Adran 100B (4) Deddf Llywodraeth Leol, 1972.

4 UNO GWIRFODDOL RHWNG CYNGOR BWRDEISTREF SIROL CONWY A CHYNGOR SIR DDINBYCH – DATGAN DIDDORDEB (Tudalennau 3 - 24)

Ystyried adroddiad gan y Prif Weithredwr (copi ynghlwm) i ddarparu diweddariad ynglŷn â'r gwaith a wnaed ar gyfer yr opsiwn uno gwirfoddol ers cyfarfod y Cyngor ar 9 Medi 2014, ac i argymhell bod y Cyngor yn cytuno i gyflwyno'r Datganiad Diddordeb sydd ynghlwm i Lywodraeth Cymru erbyn diwedd Tachwedd 2014.

AELODAETH

Y Cynghorwyr

Y Cyngorydd Brian Blakeley
(Cadeirydd)

Y Cyngorydd Gwyneth Kensler (Is-
Gadeirydd)

Ian Armstrong
Raymond Bartley
Joan Butterfield
Jeanette Chamberlain-Jones
William Cowie
Ann Davies
James Davies
Meirick Davies
Richard Davies
Stuart Davies
Peter Duffy
Peter Arnold Evans
Hugh Evans
Bobby Feeley
Carys Guy
Huw Hilditch-Roberts
Martyn Holland
Colin Hughes
Rhys Hughes
Hugh Irving
Alice Jones
Huw Jones
Pat Jones

Geraint Lloyd-Williams
Margaret McCarroll
Jason McLellan
Barry Mellor
Win Mullen-James
Bob Murray
Peter Owen
Dewi Owens
Merfyn Parry
Paul Penlington
Arwel Roberts
Gareth Sandilands
David Simmons
Barbara Smith
David Smith
Bill Tasker
Julian Thompson-Hill
Joe Welch
Cefyn Williams
Cheryl Williams
Eryl Williams
Huw Williams

COPIAU I'R:

Y Wasg a'r Llyfrgelloedd
Cyngorau Tref a Chymuned

Adroddiad i'r: Cyngor

Dyddiad y Cyfarfod: 17 Tachwedd 2014

Aelod/Swyddog Arweiniol: Y Cyngorydd Hugh Evans, Arweinydd

Awdur yr Adroddiad: Mohammed Mehmet, Prif Weithredwr

Teitl: Uno Gwirfoddol rhwng Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy a Chyngor Sir Ddinbych – Datgan Diddordeb

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

- 1.1 Pwrpas yr adroddiad hwn yw darparu diweddariad i'r aelodau ynglŷn â'r gwaith a wnaed ar gyfer yr opsiwn uno gwirfoddol ers cyfarfod y Cyngor ar 9 Medi 2014 ac i argymhell bod y Cyngor yn cytuno i gyflwyno'r Datganiad Diddordeb sydd ynghlwm i Lywodraeth Cymru erbyn diwedd Tachwedd 2014.
- 1.2 Ar 9 Medi 2014 bu'r Cyngor yn ystyried adroddiad gan y Prif Weithredwr am yr opsiwn uno gwirfoddol gyda Chyngor Bwrdeistref Sirol Conwy. Mae'r Papur Gwyn – Diwygio Llywodraeth Leol, a gyhoeddwyd ar 8 Gorffennaf 2014 a'r Gwahoddiad i Brif Awdurdodau Lleol yng Nghymru Gyflwyno Cynigion ar gyfer Uno Gwirfoddol ('Prospectws') a gyhoeddwyd ar 18 Medi 2014 yn nodi cynigion Llywodraeth Cymru ar gyfer uno cynghorau.
<http://wales.gov.uk/docs/dsijlg/publications/localgov/140918-lg-proposals-voluntary-merger-en.pdf>
<http://wales.gov.uk/docs/dsijlg/publications/localgov/140918-lg-proposals-voluntary-merger-cy.pdf>
- 1.3 Yng nghyfarfod y Cyngor ym mis Medi cytunodd yr Aelodau i ymchwilio'r opsiwn hwn ymhellach ac, ar yr amod bod uno gwirfoddol yn cynnig manteision ariannol sylweddol, a deuir i gytundeb gyda Chyngor Conwy, i gyflwyno Datganiad o Ddiddordeb ar y cyd i Lywodraeth Cymru.
- 1.4 Ers cyfarfod y Cyngor ym mis Medi bu datblygiadau pwysig sy'n cael eu crynhoi isod:
 - Pasiodd Cyngor Conwy gynnig tebyg, gan gytuno i ymchwilio i'r opsiwn o uno yn wirfoddol gyda Chyngor Sir Ddinbych yn ei gyfarfod ar 18 Medi 2014.
 - Cyhoeddodd Llywodraeth Cymru ei 'Brospectws' ar gyfer uno gwirfoddol: "Gwahoddiad i Brif Awdurdodau Lleol yng Nghymru Gyflwyno Cynigion ar gyfer Uno Gwirfoddol"
 - Bu nifer o gyfarfodydd rhwng Sir Ddinbych a Chonwy. Cytunodd y cyfarfodydd hyn i gomisiynu CIPFA i gynnal ymarfer cynilion a chostau ac i

fynd ymlaen i ddrafftio Datganiad o Ddiddordeb ar y cyd ar gyfer Aelodau'r ddau gyngor i'w ystyried yn eu cyfarfodydd cyngor ar 17 Tachwedd.

- Mae'r Arweinyddion Grŵp yn Sir Ddinbych a grŵp trawsbleidiol yng Nghonwy wedi cael eu sefydlu i oruchwylio datblygiadau'r uno.
- Bu nifer o drafodaethau gyda swyddogion Llywodraeth Cymru a chyfarfod lefel uchel gyda'r Gweinidog dros Wasanaethau Cyhoeddus ar 12 Tachwedd 2014.

2. Beth yw'r Argymhellion?

- 2.1 Gofynnir i aelodau gytuno i gyflwyno'r Datganiad o Ddiddordeb sydd ynghlwm (Atodiad 2) i Lywodraeth Cymru erbyn diwedd Tachwedd 2014; ac
- 2.2 Yn amodol ar ymateb Llywodraeth Cymru i'r Datganiad o Ddiddordeb, a ddisgwylir erbyn 5 Ionawr 2015, i gychwyn ar y broses o baratoi'r Achos Busnes llawn ar gyfer uno, i'w gyflwyno i'r Cyngor llawn ym Mehefin/Gorffennaf 2015.

3. Yr Achos dros Uno Gwirfoddol

- 3.1 Mae'r Datganiad o Ddiddordeb sydd ynghlwm yn dechrau gosod allan yr achos busnes dros uno gwirfoddol. Nid yw'n Achos Busnes ar gyfer uno. Cyngorir aelodau i beidio ymrwymo i uno gwirfoddol nes bod Achos Busnes llawn yn cael ei ddatblygu a'i ystyried yn ofalus.
- 3.2 Fodd bynnag, mae'n amlwg o'r gwaith sydd wedi'i wneud hyd yn hyn, bod pedwar rheswm pwysig pam y dylai Aelodau gytuno i gyflwyno'r Datganiad o Ddiddordeb sydd ynghlwm a symud ymlaen i ddatblygu Achos Busnes llawn. Y rhain yw:
 - (i) Tebygrwydd rhwng ardaloedd yr awdurdodau lleol ac awdurdodau lleol (Datganiad o Ddiddordeb yn manylu yn Atodiad 2)
 - (ii) Yr ymarfer costau ac arbedion gan CIPFA (manyion yn Atodiad 1)
 - (iii) Annog cefnogaeth gynnar gan Lywodraeth Cymru
 - (iv) Manteision o uno gwirfoddol dros uno gorfodol

4. Annog cefnogaeth gynnar gan Lywodraeth Cymru

- 4.1 Ar 18 Medi 2014 cyhoeddodd Llywodraeth Cymru ei "Brosiectws" ar gyfer uno gwirfoddol: "Gwahoddiad i Brif Awdurdodau Lleol yng Nghymru i gyflwyno cynigion ar gyfer uno gwirfoddol". Mae'r ddogfen braidd yn amwys am y

cymorth ariannol fydd ar gael ar gyfer uno gwirfoddol. Ar y naill law mae'n dweud, yn galonogol:

“Rydym yn bwriadu sicrhau bod adnoddau ar gael, yn wahanol ac ar wahân i'r Grant Cynnal Refeniw, er mwyn cefnogi uno gwirfoddol.” **T3**

ond yn llai calonogol:

“O ystyried y pwysau ariannol difrifol a wynebwn, mae'n afrealistig disgwyl i Lywodraeth Cymru roi chwistrelliad mawr o arian parod i gefnogi proses uno.” **T5**

4.2 Ers cyhoeddi'r Papur hwn bu nifer o sgysiau gydag uwch swyddogion Llywodraeth Cymru am yr hyn mae'r Llywodraeth yn ei gynnig. Yn y sgysiau hyn mae Llywodraeth Cymru yn ymddangos yn cydnabod bod:

- (a) costau sylweddol ynghlwm wrth ariannu'r broses uno ac nid oes gan awdurdodau lleol yr arian hwn ar gael iddynt
- (b) yn anodd iawn i awdurdodau lleol reoli'r broses uno ac agenda toriadau sylweddol ar yr un pryd
- (c) Llywodraeth Cymru yn dymuno gweithio gydag awdurdodau lleol sydd o ddifrif am uno gwirfoddol, i ddod o hyd i ffyrdd o gwmpas yr heriau hyn

4.3 Ar 12 Tachwedd roedd gan ddau Arweinydd Sir Ddinbych a Chonwy ynghyd â'r ddau Brif Weithredwr gyfarfod gyda'r Gweinidog dros Wasanaethau Cyhoeddus. Ysgrifennwyd yr adroddiad hwn a'i gyflwyno ar gyfer argraffu cyn y dyddiad hwnnw, felly bydd diweddariad ar lafar yn cael ei roi yng nghyfarfod y Cyngor.

5. Manteision Uno Gwirfoddol dros Uno Gorfodol

5.1 Os yw uno awdurdodau lleol yn anorfod, yna mae gwirfoddoli i uno'n gynt yn hytrach nag aros i gael eu huno yn nes ymlaen yn well am nifer o resymau:

- Cefnogaeth ychwanegol gan Lywodraeth Cymru: 'Prosbectws +'
- Cyfnod byrrach o falltod cynllunio ac ansicrwydd
- Rhyddhau arbedion effeithlonrwydd yn gynharach ac integreiddio prosesau cynllunio
- Mae'n gosod tôn a diwylliant cadarnhaol ar gyfer y cyngor newydd
- Un set yn llai o etholiadau
- Mae'n rhoi syniad clir o gyfeiriad i staff

6. Risgiau

6.1 Mae uno dau awdurdod unedol yn ymgymeriad mawr sy'n sicr o gynnwys llawer o risgiau. Bydd risgiau'n gysylltiedig ag arwyddo ar gyfer yr uno; rheoli'r

broses uno ac yna, efallai yn fwyaf arwyddocaol, rheoli canlyniadau'r awdurdodau unedig y tu hwnt i'r Diwrnod Breinio. Mae'n rhaid i'r Achos Busnes llawn nodi'r risgiau hyn yn eithaf manwl.

- 6.2 Mae rhai o'r risgiau hyn eisoes yn glir a dylai Aelodau eu hystyried cyn penderfynu bwrw ymlaen â'r prosiect uno. Mae rhai risgiau'n fwy sylweddol nag eraill a gallai'r rhain hyd yn oed fod yn "dorwyr cytundeb" os ydynt yn parhau heb eu datrys:

'Torwyr Cytundeb' posibl

- Ariannu costau'r uno
- Y gallu i reoli'r toriadau a'r prosiectau uno ar yr un pryd
- Cytundeb ar wneud penderfyniadau gan 'Awdurdod Cysgodol'
- Cysoni Treth y Cyngor

Risgiau Eraill

- Effaith ar berfformiad a safonau
- Trefniadau pensiwn
- Ewyllys wleidyddol i yrru'r arbedion
- Potensial ar gyfer anghytundeb difrifol rhwng partïon allweddol
- Cefnogaeth genedlaethol ansicr ar ôl Mai 2016
- Cysoni gwahanol lefelau gwasanaeth
- Llawer nad ydym wedi'i nodi eto

7. Casgliadau

- 7.1 Mae'n ymddangos yn glir, o'r gwaith a wnaed hyd yn hyn, bod yna achos cryf dros gyflwyno Datganiad o Ddiddordeb ac, os caiff ei dderbyn gan Lywodraeth Cymru, i ddechrau gweithio ar Achos Busnes llawn.
- 7.2 Fodd bynnag, mae yna nifer o risgiau sy'n gysylltiedig â symud ymlaen â'r broses uno wirfoddol, y mwyaf arwyddocaol yw'r 'torwyr cytundeb' posibl yn adran 6 o'r adroddiad hwn. Bydd angen datrys y rhain yn ystod y broses Achos Busnes llawn.

8. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?

- 8.1 Nid yw'r penderfyniad a geisir yn effeithio ar flaenoriaethau corfforaethol y cyngor ar hyn o bryd.

9. Beth fydd yn ei gostio a sut bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

- 9.1 Nid oes unrhyw gostau ynghlwm wrth gyflwyno'r Datganiad o Ddiddordeb, ond bydd costau ynghlwm wrth ddatblygu'r Achos Busnes llawn. Bydd y Cyngor yn trafod ariannu hyn gyda Llywodraeth Cymru a Chyngor Bwrdeistref Sirol Conwy.

10. Beth yw'r prif gasgliadau o'r Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb a gynhaliwyd ar y penderfyniad? Dylid atodi Asesiad o Effaith ar Gydraddoldeb wedi ei gwblhau fel atodiad i'r adroddiad hwn.

10.1 Nid oes unrhyw oblygiadau o ran cydraddoldeb ar hyn o bryd.

11. Pa ymgynghoriadau a gynhaliwyd gydag Archwilio ac eraill?

11.1 Nid yw'r Datganiad o Ddiddordeb wedi cael ei archwilio. Cafwyd trafodaethau manwl gyda Llywodraeth Cymru, swyddogion Conwy ac aelodau, Arweinwyr Grŵp Sir Ddinbych ac uwch reolwyr.

12. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

12.1 Nid yw cyflwyno Datganiad o Ddiddordeb yn ymrwymo'r cyngor i symud ymlaen i uno ac nid oes unrhyw oblygiadau o ran cost. Mae bwrw ymlaen y tu hwnt i'r pwynt hwnnw yn amlwg yn gam mawr. Mae Atodiad 1 yn tynnu sylw at lawer o'r costau a manteision ariannol, ond, ar hyn o bryd dylai'r holl ffigyrau gael eu trafod yn ofalus o ystyried faint o amser sydd wedi bod ar gael i'w cynhyrchu.

13. Pa risgiau sy'n bodoli ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

13.1 Bydd risgiau sylweddol os byddwn yn bwrw ymlaen â'r cynnig, ond nid ar hyn o bryd. Bydd y rhain yn cael eu gosod yn gynhwysfawr i'r aelodau eu hystyried ym Mehefin/Gorffennaf 2015, os bydd y cynnig yn mynd rhagddo i'r cam hwnnw.

14. Pŵer i wneud y Penderfyniad

14.1 Mae goblygiadau'r cynigion yn effeithio ar bob aelod etholedig ac ar ddyfodol y cyngor. Felly, mae'n briodol i ofyn am gymeradwyaeth y Cyngor llawn.

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag

VOLUNTARY MERGER BETWEEN CONWY CBC AND DENBIGHSHIRE CC

Special County Council

Monday, 17 November 2014

Mohammed Mehmet

Chief Executive

Denbighshire County Council

DENBIGHSHIRE COUNTY COUNCIL'S POSITION

“Subject to reaching agreement with Conwy CBC, both councils proceed to develop a joint expression of interest to voluntarily merge by April 2018 and submit this expression of interest to Welsh Government by November 2014, provided the two Councils can:

- (i) secure a substantial financial and support package from Welsh Government that is binding, and
- (ii) that once the two authorities and Welsh Government agree the Statement of Intent in November 2015 that the agreement is binding on all three partners”

Council, 9 September 2014

SINCE 9 SEPTEMBER

- (i) Conwy CBC passed a similar motion on 18 September 2014
 - (ii) WG published its “Prospectus” for supporting Voluntary Mergers on 18 September 2014
 - (iii) Conwy/Denbighshire met to discuss options and identify issues
 - (iv) Commissioned CIPFA to estimate costs and savings (Appendix 1)
 - (v) Developed draft EOI jointly with Conwy (Appendix 2)
 - (vi) Group Leaders in DCC and cross-party Group in Conwy
 - (vii) Meeting with the Minister, 12 November
 - (viii) Secured verbal commitment to substantial WG support
-

THE EXPRESSION OF INTEREST

- Drafted jointly by officers, Chief Finance Officers and Chief Executives of both councils
- Worked with CIPFA to estimate costs and savings
- Draft discussed with Group Leaders

Tudalen 12

EOI: THE CASE FOR MERGER (1)

- Important similarities between communities
 - Population: Conwy 115,000; Denbighshire 95,000
 - Significant increase in older people over 10-15 years
 - Similar service pressures: Social Services and Health in particular
 - Similar economies: dependent on tourism, retail, public sector and declining workforce
 - Significant agricultural sector in both counties
 - Falling school pupil numbers
 - Both have adopted LDP and identified affordable housing as a key priority

Important similarities between Councils:

- Similar approach/ethos to member/officer engagement
- Similar approach to project/programme management, performance management
- Good collaborations already in place:
 - Welsh Language translation service
 - LSB, LSBC, Youth Offending Team
 - School Improvement, Waste procurement etc.

EOI: THE CASE FOR MERGER (2)

Summary of costs

COST AREA	TOTAL COSTS £000	COMMENT
Redundancy	1,231	De-layering of management posts not jobs lost as efficiencies
Job Evaluation Process	272	
Change Programme Teams	1,768	Assume 20 additional staff to manage the merger
Change Management Consultancy Support	241	
Property	250	
Systems Migration Consultancy Support	180	
Systems Migration Programme Teams	772	
Early Adopter Costs	840	
Total	5,554	

At this stage costs and savings are indicative and will be spread over a number of years

COUNCIL TAX HARMONISATION

Three options for harmonising on day one:

- (i) Level down to Conwy
- (ii) Equalise around the weighted average
- (iii) Level up to Denbighshire

Any of these options could be adopted either before or after merger with different financial implications.

If Denbighshire was to freeze or 'level down' it would lose income. If Conwy were to level up their residents would have to significantly increase their payments.

“Legality of charging different council tax levels for different areas of a merged authority is untested.”

STAFF PAY AND GRADING

- Would need to be reviewed
- Complex process which would take some time
- Previous process took several years
- Dependent on policies, structures and number of staff
- Short term cost of protection could be anything up to £9m depending on options selected

Tudalen 17

ADVANTAGES OF VOLUNTARY MERGER

- Additional support from Welsh Government : “Prospectus +”
- Shorter period of planning blight and uncertainty
- Earlier release of efficiency savings and integration of planning processes
- Sets a positive tone and culture for the new council
- One fewer set of elections
- Clear sense of direction for staff

RISKS

‘Deal Breakers’

- Funding the costs of the merger
- Capacity to manage both the cuts and the merger project at the same time
- Agreement on decision-making by ‘Shadow Authority’
- Council Tax harmonisation

Other Risks

- Impact on performance and standards
 - Superannuation arrangements
 - Political will to drive the savings
 - Potential for serious disagreement between key parties
 - Uncertain national support post May 2016
 - Harmonising different service levels
 - Lots that we haven’t identified yet
-

CONCLUSIONS

- There appears to be a strong Business Case for Merger, although that case has not yet been made
- Early Voluntary Merger is better than later Compulsory Merger
- There are many risks associated with voluntary and compulsory mergers
- There is a strong case for submitting the EOI and, if accepted by the Welsh Government, to start work on a full Business Case

ROADMAP TO VOLUNTARY MERGER

Expression of Interest	November 2014
Full Business Case	June 2015
Statement of Intent ('Point of no return!')	November 2015
Reforming Local Government Bill	Autumn 2015
Order(s) for Voluntary Mergers	31 March 2016
Shadow Authority (role to prepare for the new Authority)	April 2017
Vesting Day	1 April 2018
Local Government Elections (on the basis of new electoral boundaries)	3 May 2018

NEXT STEPS

- Expression of Interest does not commit DCC to merger
- Response from WG due 5 January
- Detailed joint Merger Proposal (Business Case) by 30 June 2015
- If rejected, DCC return to business as usual until Compulsory Merger
- If accepted develop the 'Statement of Intent' by November 2015

RECOMMENDATIONS

1. Submit proposed Expression of Interest
2. Subject to Welsh Government's response, develop a full Business Case by June 2015

Tudalen 23

Mae tudalen hwn yn fwiadol wag